
Spočítali jsme za vás: Dopady zrušení superhrubé mzdy, snížení odvodů na sociální pojištění a zavedení daňových prázdnin¹

LEDEN 2022

KLÁRA KALÍŠKOVÁ, MICHAL ŠOLTÉS

Shrnutí

- Poslední rok přinesl mnoho změn ve zdanění práce v České republice. Daňové zákony přijaté v prosinci 2020 a červenci 2021 sníží příjmy veřejných rozpočtů v roce 2022 přibližně o 116 mld. Kč. Zaměstnanci tak v tomto roce odvedou na dani z příjmu méně než polovinu toho, kolik by odvedli bez přijatých daňových změn.
- Odvodové zatížení zaměstnanců se snížilo u všech příjmových skupin, nízkopříjmoví zaměstnanci však z koláče úspor získají disproporčně méně. Zaměstnanci v nízkopříjmové pětině ušetří v letošním roce v průměru 500 Kč měsíčně, zatímco ti ve vysokopříjmové pětině v průměru 4 000 Kč měsíčně.
- Přijaté daňové zákony výrazně zvýšily podíl zaměstnanců, kteří platí nulovou nebo zápornou daň z příjmu (tedy pobírají tzv. daňový bonus na děti). Prostor pro další snižování daně z příjmu je tak již omezený, obzvláště u poplatníků, kteří čerpají slevu na dani na dítě a na manželku/la s nízkým příjmem.
- Návrh na zavedení daňových prázdnin pro rodiny, které buď čerpají rodičovský příspěvek nebo mají 3 a více dětí, z Programového prohlášení vlády Petra Fialy, by tak měl velmi omezený reálný dopad. Na daňových prázdninách by vydělali téměř výhradně zaměstnanci v nejvyšší pětině příjmového rozdělení. V ostatních příjmových skupinách by byl vliv daňových prázdnin zanedbatelný až žádný. Pokud by navíc daňové prázdniny byly omezeny výší příjmu, jak je v Programovém prohlášení uvedeno, je velmi pravděpodobné, že takové opatření nebude mít prakticky žádný dopad.

¹ Studie vznikla v rámci projektu „Mapování dopadů ekonomické krize a optimalizace systémů daní, dávek, exekucí a insolvenčí pro zmírnění jejich nepříznivých vlivů“ (č. TLO4000332), který byl spolufinancován Technologickou agenturou ČR. Studie reprezentuje pouze názor autorů a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK v Praze (CERGE). Za cenné komentáře a rady autoři děkují Danielu Münichovi a Danielu Prokopovi. Případné zbývající chyby však jdou pouze na vrub autorů. Studie byla vydána i díky podpoře Akademie věd ČR v rámci programu Strategie AV21 *Společnost v pohybu a veřejné politiky*.

- Tím, že navrhované daňové prázdniny cílí na rodiny, které buď čerpají rodičovský příspěvek nebo mají 3 a více dětí, překrývá se toto opatření téměř dokonale s již existující daňovou podporou rodin (daňová sleva na děti a sleva na nepracující/ho manželku/la).
- Druhý návrh z Programového prohlášení vlády, který počítá se snížením sazby sociálního pojištění placeného zaměstnavatelem o 2 procentní body, by naopak měl velmi výrazný dopad na zdanění zaměstnanců. Toto opatření by v roce 2022 stálo přibližně 38 mld. Kč a snížilo by celkové daňově-odvodové zatížení práce přibližně o 1 procentní bod u všech zaměstnanců. Průměrný zaměstnanec v nejméně výdělečné pětině by měsíčně ušetřil asi 215 Kč, průměrný zaměstnanec v nejvyšší pětině zaměstnanců 1 350 Kč.